

Odgovornost prodavatelja za materijalne nedostatke stvari

Gazda, Darijan

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:483412>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Katedra za trgovačko pravo i pravo društava

Darijan Gazda

ODGOVORNOST PRODAVATELJA ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE STVARI

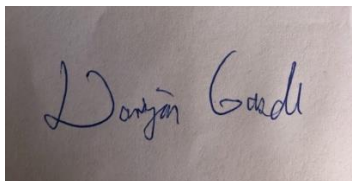
Diplomski rad

Mentor: prof. dr. sc. Siniša Petrović

Zagreb, 2022.

Izjava o izvornosti

Ja, Darijan Gazda pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor diplomskog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristio drugim izvorima do onih navedenih u radu.

A photograph of a handwritten signature in blue ink on a light-colored piece of paper. The signature reads "Darijan Gazda" in a cursive script.

(potpis studenta)

SADRŽAJ

1. UVODNE NAPOMENE.....	1
2. KRATKI POVIJESNI PREGLED.....	3
3. OPĆENITO O MATERIJALNIM NEDOSTACIMA.....	5
3.1. Kad postoje materijalni nedostaci.....	5
3.2. Nedostaci za koje prodavatelj ne odgovara.....	8
3.3. Vidljivi nedostaci i pregled stvari.....	10
3.4. Skriveni nedostaci.....	12
3.5 Rokovi kod popravka, zamjene i slično.....	13
3.6 Obavijest o nedostatku.....	14
3.7. Činjenica da je prodavatelj znao za nedostatak.....	15
3.8 Ograničenje i isključenje odgovornosti za nedostatke.....	16
4. PRAVA KOJA KUPAC IMA KOD MATERIJALNIH NEDOSTATAKA.....	17
5. ODNOS INSTITUTA ODGOVORNOSTI ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE I JAMSTVA.....	23
6. ZAKLJUČAK.....	26
7. POPIS LITERATURE.....	28

1. Uvodne napomene

Od samih početaka ljudske civilizacije kakvu danas poznajemo ljudi su trgovali određenom robom. U početku su to bili jednostavniji oblici trgovine, ali se s vremenom javila potreba da se takvi odnosi i pravno reguliraju putem ugovora o kupoprodaji. Navedeni ugovor je jedan od najvažnijih ugovora u pravnom prometu jer je bez njega i samo stjecanje vlasništva gotovo nezamislivo. Uz ugovor o darovanju i ugovor o zamjeni, navedeni ugovor spada u kategoriju trajnih ugovora.¹ Kod same kupoprodaje je bitna stavka tko su zapravo ugovorne strane jer s obzirom na to tko su subjekti koji sklapaju ugovor razlikujemo građanskopravnu kupoprodaju, trgovačku kupoprodaju i potrošačku kupoprodaju.² U svim kupoprodajnim ugovorima temeljna obveza prodavatelja je predaja kupcu kupljene stvari. U slučaju da prodavatelj kupcu isporuči stvar koja kvalitativno ili kvantitativno ne odgovara onome što je ugovoreno govorimo o materijalnim nedostacima stvari. To je zapravo povreda ugovorne obveze jer kupac za plaćenu cijenu ne dobiva ono što je ugovoreno.

Kada govorimo o odgovornosti za materijalne nedostatke prodane stvari treba napomenuti da je riječ o prirodnom sastojku ugovora o kupoprodaji. To znači da se on primjenjuje ako ga stranke izričito ne isključe ili ograniče u ugovoru.³ Time se garantira ispravnost prodane stvari u određenom razdoblju, a u slučaju da se nedostatak pojavi unutar određenog roka, prodavatelj ima obvezu taj isti nedostatak i ukloniti.

Hrvatsko zakonodavstvo sam građanskopravni institut odgovornosti za materijalne nedostatke prodane stvari poznaje još od Zakona o obveznim odnosima⁴ iz 1978. godine. Riječ je o institutu čija se pravna pravila primjenjuju na sve naplatne dvostranoobvezne ugovore. Također, treba istaknuti da je prodavatelj svoju obvezu predaje stvari dužan ispuniti savjesno, što znači da kupac ima pravo odbiti primiti stvar koja ima materijalne nedostatke. U slučaju da kupac odbije primiti stvar on ne pada u zakašnjenje jer je ispunjenje s nedostacima vrsta neurednog ispunjenja, čija je posljedica odgovornost za nedostatke. Jedna od osnovnih

¹Ugovori s trajnim činidbama su ugovori u kojima je dužnik dužan neprekidno, kontinuirano izvršavati određenu radnju. Obveze koje za predmet imaju trajnu činidbu ne mogu prestati ispunjenjem jer je u prirodi trajne činidbe da se ona kontinuirano izvršava kroz izvjesno vrijeme. Karakteristični primjer obveze s trajnom činidbom je obveza ostavljanja na uporabu, odnosno prepuštanja uporabe. Tu je obvezu potrebno razlikovati od jednokratne obveze predaje radi uporabe. Obveza predaje radi uporabe za predmet ima jednokratnu činidbu čiji je sadržaj činjenje, dok obveza ostavljanja na uporabu, odnosno prepuštanja uporabe za predmet ima trajnu činidbu čiji je sadržaj trpljenje.

² Slakoper, Z., Gorenc, V., *Obvezno pravo, Opći dio*, Novi informator, Zagreb, 2009., str. 23.

³ Gjenero, V., *Pravni praktikum građanskog prava*, Vizura, Zagreb, 2016., str. 206.

⁴ Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/115, 29/18., 126/21.

temeljnih pretpostavki odgovornosti za materijalne nedostatke stvari je postojanje nedostatka u trenutku prijelaza rizika s prodavatelja na kupca. Opće pravilo govori nam da rizik s prodavatelja na kupca prelazi u trenutku predaje stvari (čl. 378. ZOO-a). Osim za nedostatke stvari koje je ona imala u trenutku predaje, prodavatelj odgovara i za one koji se pojave nakon prijelaza rizika na kupca, a koji proistječu iz uzroka koji je postojao prije. O svemu ovome više će riječi biti kasnije u detaljnijoj obradi samog instituta.

U ovom diplomskom radu analizirat će se pozitivnopravno uređenje instituta odgovornosti za materijalne nedostatke stvari u hrvatskom kontekstu, ali i u širem europskom kontekstu bez kojeg je hrvatski pravni sustav danas gotovo i nezamisliv. Cilj je na jednom mjestu objediniti sve o tom institutu, pogotovo u odnosu na zadnje promjene koje su uvedene implementacijom Direktive 2019/771 u hrvatsko zakonodavstvo.

Na početku rada bit će izložen kratki povijesni pregled samog instituta. Kasnije će više riječi biti o samim materijalnim nedostacima, pravima kupaca kod materijalnih nedostataka kao i o odnosu odgovornosti za materijalne nedostatke i jamstva.

Dobrim poznavanjem navedene materije mogu se izbjeći mnoge negativne situacije vezane za materijalne nedostatke stvari, a u slučaju da se i pojave mogu se pronaći kvalitetna i korisna rješenja za sve ugovorne strane. Sama problematika materijalnih nedostataka u svakodnevnom poslovanju je vrlo česta, a pravna znanja na ovom pravnom području mogu donijeti mnoge beneficije onome koji ih poznaje.

2. Kratki povijesni pregled

Hrvatsko zakonodavstvo građanskopravni institut odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke stvari poznaje još od Zakona o obveznim odnosima iz 1978. godine. Republika Hrvatska je još devedesetih godina prošlog stoljeća pokazivala težnju približavanju zapadnim europskim zemljama kako u političkom, tako i u pravnom smislu. Hrvatska je ratificirala brojne međunarodne dokumente koji su dali velik doprinos razvoju našeg pravnog sustava glede prodaje robe. Tako je i prije ulaska u Europsku uniju 2012. godine RH morala uskladiti svoj pravni poredak s pravnom stečevinom Europske unije. Tako je usklađeno nacionalno i europsko pravo u pogledu normi koje uređuju odgovornost za materijalne nedostatke stvari. Tu je posebno važno istaknuti Direktivu 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije o određenim aspektima prodaje robe široke potrošnje i o jamstvima za takvu robu⁵ te Direktivu (EU) 2019/771 Europskog parlamenta i vijeća iz 2019. godine⁶ kojom je Direktiva 1999/44/EZ stavljena izvan snage. Za hrvatsko zakonodavstvo važna je i Konvencija UN-a o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe iz 1980. godine koja se primjenjuje na ugovore o prodaji robe sklopljene između strana koje imaju svoja sjedišta na teritorijima različitih država kad su te države stranke ugovornice ili kad pravila međunarodnog privatnog prava upućuju na primjenu prava jedne države ugovornice.⁷

Razlog zbog kojeg je Direktiva 1999/44/EZ donesena možemo pronaći u tome što najveći broj pravnih problema proizlazi iz neusklađenosti robe s ugovorom. Upravo je zbog toga trebalo uskladiti nacionalna zakonodavstva na razini Europske unije uz poštivanje već postojećih nacionalnih prava. Po Direktivi 1999/44/EZ osoba odgovorna za usklađenost robe s ugovorom je trgovac, a takvo rješenje je uključeno i u poredak nacionalnog prava. Prava koja oštećena strana po ovoj Direktivi ima su ta da ona ima pravo na vraćanje robe u stanje kakvo je ugovoreno. Stranka ta svoja prava mogla je ostvarivati popravkom robe, zamjenom ili umanjenjem cijene te raskidom ugovora. Iako je Direktiva 1999/44 uređivala prvenstveno aspekte potrošačkih ugovora, ona je u naše zakonodavstvo prenesena na način da se odnosi i na one ugovore koji nisu potrošački.

S obzirom na moderna kretanje u trgovini, cilj donošenja Direktive 2019/771 je prije svega uklanjanje određenih prepreka koje ometaju prekograničnu trgovinu te izbjegavanje troškova

⁵ Direktiva 1999/44/EZ, Službeni list Europske Unije L 171/12 od 7.7.1999.

⁶ Direktiva (EU) 2019/771, Službeni list Europske Unije L 136/28 od 22.5.2019.

⁷ Konvencija UN-a o međunarodnoj prodaji robe iz 1980., čl. 1.

koje subjekti imaju zbog razlika u ugovornim pravima država članica. Direktiva 1999/44 je kao direktiva minimalnog usklađivanja dovela do razlike u nacionalnim propisima na polju potrošačkog ugovornog prava. Cilj Direktive 2019/771 kao direktive maksimalnog uređenja koja dopušta odstupanje samo u onim slučajevima koji su Direktivom uređeni je bio uklanjanje ključnih prepreka koje ometaju prekograničnu trgovinu te smanjenje pravne nesigurnosti i smanjenje troškova zbog razlika u nacionalnim ugovornim pravima. Uz to, Direktiva 2019/771 je značajna i za uređenje unutarnjeg tržišta uz osiguravanje zaštite potrošača utvrđivanjem zajedničkih pravila o određenim zahtjevima glede ugovora o kupoprodaji između prodavatelja i potrošača, a posebno glede usklađenosti robe s ugovorom i pravima u slučaju neusklađenosti, načinima ostvarivanja tih prava i komercijalnim jamstvima. Tehnološki napredak doveo je i do rasta tržišta po pitanju digitalne robe i usluga. Iz tog razloga Direktiva 2019/771 sadrži i pravila koja se primjenjuju na ugovore o kupoprodaji takvih proizvoda.⁸

Iz svega ovoga proizlazi da je riječ o institutu koji je i dalje je podložan različitim dopunama i izmjenama. Europska unija zaštitu prava potrošača smatra vrlo bitnim te ona stavlja važan naglasak na njihovu zaštitu i njihov daljnji razvoj. Uzimajući sve okolnosti u obzir, te promjene ne čine se konačnima. Prije svega, bitan faktor u pogledu zaštite prava potrošača predstavlja ubrzani proces tehnološkog napretka i globalizacije iz kojih nastaju novi i različiti pravni i društveni odnosi koje je potrebno pravno regulirati.

⁸ Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (EU), Zagreb, 2021.

3. Općenito o materijalnim nedostacima

3.1. Kad postoje materijalni nedostaci

Najvažniji pravni izvor koji uređuje odgovornost za materijalne nedostatke u Republici Hrvatskoj je Zakon o obveznim odnosima koji je usklađen s Direktivom 2019/771. Za samo definiranje prodavateljeve odgovornosti bitan je trenutak nastanka pojedinog nedostatka na robi, odnosno stvari. Odgovornost za materijalne nedostatke se, jednako kao i odgovornost za pravne nedostatke, može regulirati ugovorom.⁹ ZOO propisuje da prodavatelj odgovora za one nedostatke koje je ona imala u trenutku prijelaza rizika na kupca, bez obzira je li prodavatelj za njih znao. Prodavatelj je dužan kupcu predati stvar u ispravnom stanju, a svoju obvezu prodavatelj ispunjava onoga trenutka kada preda stvar za korištenje i to je zapravo taj trenutak kada rizik prelazi na kupca.¹⁰ Također, prema ZOO-u prodavatelj odgovora i za one materijalne nedostatke koji su se pojavili nakon prijelaza rizika na kupca ako proizlaze iz uzroka koji je postojao prije toga.¹¹

Materijalne nedostatke možemo podijeliti na nedostatke u kakvoći i na nedostatke u količini. Sam ZOO navodi određene slučajeve koji se odnose na materijalne nedostatke u kakvoći navodeći popis situacija u kojima se smatra da stvar posjeduje materijalni nedostatak. Tako je propisano da stvar ima nedostatak kada ne udovoljava onim zahtjevima koje su ugovorne strane ugovorile ugovorom o kupoprodaji. To bi bila činjenična obilježja koja se sastoje od vrste, svojstava i količine obveze koja nastaje. Takvi zahtjevi mogu, između ostaloga, obuhvaćati kvalitetu, opis stvari, posjedovanje određenih ugovorenih značajki, primjerenost stvari za određenu namjenu te isporuku stvari s dodatnom opremom i uputama. Osim riječima, ta se obilježja mogu ugovoriti i znacima te konkludentnim radnjama. Iz toga proizlazi da će stvar imati nedostatak u kvaliteti ako ne sadrži ugovorena svojstva.¹² U novine spada i to da ako je za stvari s digitalnim elementima ugovorena isporuka ažuriranja, neisporuka ugovorenih ažuriranja te isporuka neispravnih ili nepotpunih ažuriranja smatrala bi se nedostatkom stvari jer bi to značilo da obveza nije ispunjena na način kako je ugovoreno ugovorom o kupoprodaji.

Nadalje, da stvar ne bi imala nedostatke ona mora uz ispunjavanje subjektivnih kriterija ispunjavati i one objektivne. Tako nedostatak postoji ako stvar nije prikladna za upotrebu u

⁹ Momčinović, Z.; Junačko, Z.; *Ugovori građanskog i trgovačkog prava 3*, Poslovni zbornik, Zagreb, 2002., str. 16.

¹⁰ Gorenc, V.; Vidović, A.; *Komentar zakona o obveznim odnosima*, RRiF, Zagreb, 2005., str. 623. i 624.

¹¹ Čl. 400. ZOO-a

¹² Česić, Z., *Komentar Zakona o obveznim odnosima, Posebni dio, Knjiga Treća*, Libertin naklada, Rijeka, 2021., str 398.

svrhe za koje bi se stvar iste vrste u pravilu koristila ili ako stvar ne odgovara kvaliteti i opisu uzorka ili modela koji je prodavatelj stavio kupcu na raspolaganje prije sklapanja ugovora ili ako stvar nije isporučena s dodatnom opremom ili ako stvar ne odgovara količini ili nema ona svojstva koja su uobičajena za stvar iste vrste i koje kupac može očekivati pogotovo uzimajući u obzir javne izjave koje su dali prodavatelj ili druge osobe. Također, postoje i oni nedostaci koji su posljedica nepravilne montaže stvari. Stvar ima nedostatak ako je nepravilno montirana u slučaju da je usluga montaže uključena u ispunjenje ugovora o prodaji te ako je nepravilna montaža posljedica nedostataka u uputama za montažu. Prvo pravilo odnosi se na situaciju kada montažu obavlja sam prodavatelj ili osoba za koju on odgovara, dok se drugo pravilo odnosi na situaciju kada montažu obavlja sam kupac uz pomoć uputa za montažu.¹³

Također, u ZOO-u je propisano da javne izjave ne obvezuju prodavatelja u slučaju kada je kupac na temelju izjava proizvođača ili njegova predstavnika očekivao određena svojstva stvari ako dokaže da nije znao niti mogao znati za tu izjavu ili da je do trenutka sklapanja ugovora javna izjava bila ispravljena na jednak ili usporediv način kao i kada je dana ili da izjava nije mogla utjecati na odluku o kupnji.¹⁴

U slučaju da trgovac prodaje proizvod koji ima grešku, on mora takav proizvod fizički odvojiti od ostalih proizvoda i jasno, vidljivo i čitljivo obilježiti na proizvodu ili na prodajnom mjestu da je riječ o prodaji proizvoda s greškom te upoznati potrošača u čemu je greška na proizvodu.¹⁵

Posljednjim izmjenama i dopunama ZOO-a propisuje se ažuriranje stvari s digitalnim elementima u potrošačkim ugovorima. Tako je propisana isporuka ažuriranja kao objektivni kriterij koji se koristi za određivanje postojanja nedostatka stvari s digitalnim elementima u potrošačkim ugovorima. Osim toga, prodavatelj bi trebao pružiti ažuriranja koja su potrebna da stvar s digitalnim elementom ostane bez nedostatka. U slučaju da ugovorne strane nisu drugačije ugovorile, prodavatelj nije u obvezi pružiti nadograđene verzije digitalnog sadržaja ili digitalne usluge.

¹³ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13, str. 397.-400.

¹⁴ Čl. 401., st. 2. ZOO-a

¹⁵ Crnić, I., *Zakon o obveznim odnosima, Napomene, komentari, sudska praksa i abecedno kazalo pojmova*, Organizator, Zagreb, 2010., str. 646.

Narav samih ugovora vrlo je bitna radi određivanja koji je sud nadležan. Općinski sud je u pravilu nadležan ako je riječ o klasičnim ugovorima građanskog prava, dok je kod trgovačkih ugovora stvarno nadležan trgovački sud.¹⁶

¹⁶ Zakon o parničnom postupku, Službeni list SFRJ br. 4/77., 36/77., 36/80., 6/80., 69/82., 43/82., 58/84., 74/87., 57/89., 20/90., 27/90., 35/91., Narodne novine br. 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 89/14., 70/19., čl. 34.b, st. 1.

3.2. Nedostaci za koje prodavatelj ne odgovara

U ZOO-u su propisane odredbe koje uređuju pitanje nedostatka za koje prodavatelj ne odgovara, odnosno situacije koje isključuju njegovu odgovornost. Treba napomenuti da se te odredbe zakona neće moći primijeniti u slučajevima kad za nedostatak nije moguće saznati u trenutku sklapanja ugovora. Prodavatelj ne odgovara za one nedostatke koji su u trenutku sklapanja ugovora bili poznati kupcu ili mu nisu mogli ostati nepoznati. Smatra se da nisu mogli ostati nepoznati kupcu oni nedostaci koje bi brižljiva osoba s prosječnim znanjem i iskustvom osobe istog zanimanja i struke kao kupac mogla opaziti kod uobičajenog pregleda stvari.¹⁷ Posljednjim izmjenama i dopunama dodala se odredba kojom se eksplicitno navodi da se stavak 2. članka 402. ne primjenjuje na potrošačke ugovore.

Bitna pretpostavka odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke stvari je savjesnost kupca. Savjesnost kupca je pretpostavka odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke stvari. Nesavjesnost kupca isključuje odgovornost prodavatelja bez obzira o kojim se vrstama nedostataka radilo. To znači da prodavatelj ne odgovara za nedostatke stvari ako su u trenutku sklapanja ugovora kupcu bili poznati ili mu nisu mogli ostati nepoznati. Bitno je da je neznanje kupca postojalo u trenutku sklapanja ugovora. Prodavatelj ne bi odgovarao u slučaju da je kupac saznao za nedostatke nakon perfekcije ugovora. Valja naglasiti da je propust postupanja s određenim stupnjem pozornosti izjednačeno sa znanjem kupca o postojanju materijalnih nedostataka pa upravo iz tog razloga prodavatelj neće odgovarati ako nisu kupcu mogli ostati nepoznati oni nedostaci koje bi brižljiva osoba s prosječnim znanjem i iskustvom osobe istog zanimanja i struke kao kupac mogla opaziti pri uobičajenom pregledu stvari.¹⁸

Ipak, treba naglasiti da postoje određeni slučajevi kada prodavatelj ipak odgovara za nedostatke stvari bez obzira na kupčevo propuštanje dužne pozornosti. Prvi slučaj možemo pronaći kod potrošačkih ugovora, a drugi slučaj odnosi se na situaciju u kojoj prodavatelj tvrdi da predmet ima određena svojstva tj. kako on nema nikakve nedostatke čak i kad ih je kupac mogao uočiti.¹⁹

Također, odgovornost prodavatelja neće postojati kada je stvar stečena prisilnom javnom prodajom ili besplatnim pravnim poslom. Prisilna javna prodaja je prodaja koja se ne obavlja dobrovoljno. Primjer prisilne javne prodaje bila bi dražba ili neposredna pogodba nekretnina i

¹⁷ Čl. 402., st. 2. ZOO-a

¹⁸ Petrić, S.; *Odgovornost za materijalne nedostatke stvari prema novom Zakonu o obveznim odnosima*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 1991., v. 27, br. 1, 87-128 (2006), str. 111.

¹⁹ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 402.

pokretnina kao jedna u nizu ovršnih radnji.²⁰ Kod prisilne javne prodaje isključena je odgovornost prodavatelja za materijalne nedostatke prvenstveno zbog toga što se ne prodaje nova stvar nego stvar koja je već jedno vrijeme bila u uporabi. Također, kod javne prodaje se iz istog razloga ne može zahtijevati poništaj ugovora zbog očitog nerazmjera.²¹

²⁰ Gorenc, V.; Belanić V.; Momčinović, H.; Perkušić, A.; Pešutić, A.; Slakoper, Z.; Vukelić, M.; Vukmir, B.; *Komentar Zakona o obveznim odnosima*, Narodne novine, Zagreb, 2014., str 704.

²¹ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 417.

3.3. Vidljivi nedostaci i pregled stvari

Nakon što kupac primi stvar on ju je dužan na uobičajeni način pregledati ili dati na pregled, čim je to prema redovitom tijeku stvari moguće i o vidljivim nedostacima obavijestiti prodavatelja unutar roka od 8 dana, a kod trgovačkih ugovora bez odgađanja, što u poslovnom prometu znači istog dana ili sljedećeg radnog dana.²² U suprotnom kupac gubi prava koja mu po toj osnovi pripadaju i to bez obzira što je ugovoreno da će prodavalac prisustvovati pregledu stvari u određenom mjestu pa to nije učinio.²³

Radi zaštite potrošača uvedena je odredba prema kojoj kupac kao potrošač kod potrošačkih ugovora nije u obvezi pregledati stvar niti je dati na pregled. Međutim, on mora obavijestiti prodavatelja o postojanju vidljivih nedostataka u roku od dva mjeseca od kada je otkrio nedostatak, a najkasnije u roku od dvije godine od prijelaza rizika na potrošača.²⁴

Osim kod potrošačkih ugovora, kupac primljenu stvar mora pregledati ili ju dati na pregled kako bi saznao ima li ona vidljivih nedostataka čim je to prema redovitom tijeku stvari moguće. Prilikom određivanja pojma „čim je to prema redovitom tijeku stvari moguće“ trebaju se imati na umu razne okolnosti konkretnog slučaja kao što su: karakteristike određene stvari, kada je isporuka izvršena, doba u godini te druge obveze kupca jer je nemoguće očekivati od kupca da će odgoditi sve svoje poslove kako bi pregledao određenu stvar.²⁵

Ako je kupac otpremio dalje stvar bez pretovara, a prodavatelju je pri sklapanju ugovora bila poznata ili morala biti poznata mogućnost takve daljnje otpreme, pregled stvari može biti odgođen do njezina prispjeća u novo odredišno mjesto, i u tom slučaju kupac je dužan prodavatelja obavijestiti o nedostacima čim je to po redovitom tijeku stvari moguće.²⁶

Pregled stvari izvršava kupac, ali ga može izvršiti i treća osoba. To prije svega ovisi o svojstvima stvari za koju treba izvršiti pregled. Način pregleda te osoba koja će pregled izvršiti također ovisi od vrste stvari, njenih sastojaka itd. Može se i ugovorom ugovoriti tko obavlja pregled i na koji način te se onda u tom slučaju takva ugovorena odredba mora poštovati. Međutim, u praksi se često ne ugovaraju načini pregleda stvari već to ovisi o kupcu kome će stvar povjeriti na pregled i na koji će ga način isti izvršiti. U tom slučaju, kupac je dužan

²² VTSRH, PŽ 4158/99-2 od 2. studenog 1999.

²³ VTSRH, PŽ 1243/89 od 24. travnja 1990.

²⁴ Čl. 403., st. 4. ZOO-a

²⁵ Čuveljak J., *Novote kod instituta odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke prodane stvari*, Hrvatska pravna revija, stručni članak, 2006., str. 22.-23.

²⁶ Čl. 403., st.3. ZOO-a

pregledati stvar na uobičajeni način, a on može stvari dati na pregled i pravnoj osobi koja se bavi kontrolom robe. Bez obzira na način, uobičajeno je da se prilikom utvrđivanja nedostatka sastavlja zapisnik te da se pregled u pravilu vrši komisijски. U zapisniku se navode identitet stvari, kvantiteta i kvaliteta stvari, pronađeni nedostaci te osnovne informacije o osobama koje su izvršavale pregled. Zapisnik može poslužiti i kao dokazno sredstvo u slučaju spora između kupca i prodavatelja vezano za nedostatke stvari.²⁷

Nakon što kupac pregleda stvar i ustanovi da ona ima vidljivih nedostataka, on je dužan o tome obavijestiti prodavatelja u rokovima propisanim zakonom. U suprotnom, kupac gubi pravo koje mu po osnovi materijalnih nedostataka pripada. Dakle, iz navedenog proizlazi da su rokovi u kojima kupac koji je ispunio obvezu pregleda stvari te koji treba obavijestiti prodavatelja o vidljivim nedostacima prekluzivni.

Uz to što su prekluzivni, rokovi su i dispozitivni što znači da stranke mogu same između sebe ugovoriti drugačije rokove. U praksi je možda najbolje da stranke zajedno pregledaju stvar i utvrde nedostatke. Tada kupac može neposredno prodavatelju pokazati nedostatke te u slučaju da se prodavatelj ne slaže s mišljenjem kupca da stvar ima vidljive nedostatke oni mogu pozvati treću osobu koja će utvrditi postoje li oni ili ne.²⁸

Zanimljiva je činjenica da je unatoč prodavateljevoj nazočnosti zajedničkom pregledu kupac dužan obavijestiti prodavatelja o nedostacima.²⁹

Zaključak o tome kada prestaje prodavateljeva odgovornost za vidljive nedostatke izvodi se iz prekluzivne naravi rokova za obavještanje o tim nedostacima i njihove dužine. Prodavateljeva odgovornost za te nedostatke prestat će u trenutku kad kupac izgubi prava koja će izgubiti propuštanjem da prodavatelja obavijesti o nedostacima u zakonom propisanim rokovima.³⁰

²⁷ Čuveljak, J., *op. cit.* u bilj. 26., str. 23.

²⁸ Ibidem.

²⁹ Kačer, H.; Radolović, A.; Slakoper, Z.; *Zakon o obveznim odnosima s komentarom*, Poslovni zbornik, Zagreb, 2006., str. 406.

³⁰ Gorenc, V., *et al.*, *op. cit.* u bilj. 21, str. 698.

3.4. Skriveni nedostaci

Zakon propisuje da su skriveni nedostaci oni koji se nisu mogli otkriti uobičajenim pregledom stvari prilikom preuzimanja. U tom slučaju kupac je dužan u roku od dva mjeseca od dana kada je nedostatak otkrio, pod prijetnjom gubitka prava o tome obavijestiti prodavatelja, a kod trgovačkih ugovora odmah bez odgađanja.³¹ Bitno obilježje skrivenih nedostataka je to da se oni nisu mogli otkriti uobičajenim pregledom jer je za njihovo otkrivanje potrebno dulje stručno ispitivanje. Skrivenim nedostatkom stvari možemo na primjer smatrati prekomjerno trošenje ulja motornog vozila.³² Skrivenim manama smatraju se i one koje se pokazuju postupno tijekom određenog vremena nakon preuzimanja stvari.³³

Prodavatelj ne odgovara za nedostatke koji se pokažu pošto proteknu dvije godine od predaje stvari, a kod trgovačkih ugovora bez odgađanja. Kod prodaje rabljenih stvari ugovorne strane mogu ugovoriti rok od jedne godine, a kod trgovačkih ugovora i kraći rok.³⁴

Objektivni rokovi kod kojih prodavatelj odgovara za nedostatak mogu se produljiti. Rokovi za obavješćavanje prodavatelja o skrivenim nedostacima stvari su prekluzivni rokovi koji su djelomično prisilne naravi, ali djelomično i dispozitivne naravi jer se mogu produljiti.

³¹ Čl. 404. st. 1. ZOO-a

³² VSRH, Rev 1322/91 od 29. listopada 1991.

³³ Čuveljak J., *op. cit.* u bilj. 26., str. 24.

³⁴ Čl. 404. st. 3. ZOO-a

3.5. Rokovi kod popravka, zamjene i slično

Prema ZOO-u, kada je zbog nedostatka stvari došlo do popravka stvari, isporuke druge stvari, zamjene dijelova i slično, rokovi kod vidljivih i skrivenih nedostataka za obavještanje prodavatelja počinju teći od predaje popravljene stvari, izvršene zamjene dijelova i slično.³⁵

Međutim, ako stvar i nakon otklanjanja nedostatka ima skrivene ili vidljive nedostatke, kupac gubi određena prava koja mu pripadaju po toj osnovi iz članka 410. ZOO-a ako o nedostatku ne obavijesti prodavatelja o vidljivim, odnosno skrivenim nedostacima u zakonom propisanim rokovima za te nedostatke. Dakle, ovdje se primjenjuju na odgovarajući način oni rokovi koji su zakonom propisani za obavještanje prodavatelja. Bitno je istaknuti da ti rokovi teku od dovršetka radnje poduzete nakon otklanjanja nedostatka, odnosno nakon predaje popravljene stvari, izvršene zamjene dijela ili predaje druge stvari.³⁶

Iz sudske prakse proizlazi da u slučaju da prodavatelj sam otkloni nedostatak, a on ne obavijesti kupca da je uklanjanje nedostatka završeno ne dolazi do gašenja prava kupca da traži uklanjanje nedostatka, odnosno prava na naknadu štete koja je u ovom slučaju akcesorno pravo.³⁷

Posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima propisuje se rok odgovornosti prodavatelja za nedostatke digitalnog sadržaja ili usluge u slučaju da je potrošačkim ugovorom o kupoprodaji ugovorena kontinuirana isporuka digitalnog sadržaja ili digitalne usluge koji se pojave u roku od dvije godine od trenutka prijelaza rizika. U tom slučaju se primjenjuju oni rokovi koji su propisani za prodavateljevu odgovornost za stvar. S druge strane, ako je potrošačkim ugovorom predviđena kontinuirana isporuka digitalnog sadržaja ili usluge na dulji rok od dvije godine, prodavatelj odgovara za nedostatke koji se pojave u razdoblju u kojem se digitalni sadržaj ili usluga trebaju isporučivati sukladno sklopljenom ugovoru o kupoprodaji.

³⁵ Čl. 405. ZOO-a

³⁶ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 410.

³⁷ VSRH, Rev x 931/2013-2 od 25. ožujka 2014.

3.6. Obavijest o nedostatku

Postoje određene razlike u sadržaju obavijesti o nedostatku ovisno o tome je li riječ o građanskom ili trgovačkom ugovoru o kupoprodaji. Kod trgovačkih ugovora o kupoprodaji kupac već u obavijesti o nedostatku stvari mora opisati nedostatak i poslati poziv prodavatelju da pregleda stvar. Da bi kupac ostvario prava koja mu pripadaju iz čl. 410. ZOO-a on mora i opisati nedostatak i pozvati prodavatelja da pregleda stvar. S druge strane, kada govorimo o građanskim ugovorima, kupcu je dovoljno da samo obavijesti prodavatelja o postojanju nedostatka te nema obveze glede opisa nedostatka stvari.

Kupac može obavijest o nedostatku stvari prodavatelju poslati pismom, telefaksom, brzojavom, elektroničkom poštom ili na neki drugi, pouzdan način. U sudskoj praksi postoji i slučaj gdje je osoba u istom telefonskom razgovoru obavijestila drugu stranu o postojanju skrivenih nedostataka uz istodobno izricanje prijetnji jer je na traktoru došlo do određenih kvarova na prednjem pogonu. Tako je dotična osoba uz to što je pravilno obavijestila drugu stranu o postojanju skrivenih nedostataka i kazнено prijavljena.³⁸ Na pitanje pravodobnog obavještavanja prodavatelja koristi se teorija odašiljanja *in favorem* kupca, za razliku od drugih slučajeva gdje je u pravilu prihvaćena teorija primitka. Dakle, obavijest kupca o nedostatku stvari valjana je ako je prodavatelju upućena unutar prekluzivnih rokova koji se koriste kod vidljivih i skrivenih nedostataka stvari, bez obzira na to je li ona prodavatelju prispjela nakon isteka tih rokova ili mu pak uopće nije prispjela. Teret dokaza o pravodobnom upućivanju obavijesti je na kupcu.³⁹

³⁸ ŽS Osijek, II Rev 102/2000-2 od 3. travnja 2002.

³⁹ Ćesić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str 411.

3.7. Činjenica da je prodavatelj znao za nedostatak

U slučaju da je prodavatelj znao za nedostatak stvari ili mu nije mogao ostati nepoznat, kupac ne gubi pravo da se pozove na neki nedostatak i kad nije pregledao stvar bez odgađanja, ili kad nije ispunio svoju obvezu da u rokovima predviđenim za vidljive ili skrivene nedostatke obavijesti prodavatelja o postojanju tih nedostataka, a i kad se skriveni nedostatak pokazao protekom objektivnog roka od dvije godine, odnosno kod trgovačkih ugovora šest mjeseci od predaje stvari. Treba napomenuti da je na kupcu teret dokaza da prodavatelju nedostatak nije bio poznat, odnosno da mu nije mogao ostati nepoznat. Cilj ovih zakonskih odredbi je taj da se prodavatelj sankcionira jer postupa protivno načelu savjesnosti i poštenja. Ukratko, kupac zadržava pravo na reklamaciju u slučaju da je prodavatelj nesavjestan čak i protekom prekluzivnih rokova. Postoji još jedna situacija u kojoj kupac koji je zakasnio s obavještanjem o nedostacima neće izgubiti svoja prava, a to je kad se prodavatelj odrekne prigovora nepravodobnog obavještanja.⁴⁰

Kupac ne gubi pravo pozvati se na neki nedostatak i u slučaju da se on pokazao protekom roka od šest mjeseci od predaje stvari, ako je nedostatak bio poznat prodavatelju ili mu nikako nije mogao ostati nepoznat. Ako odgovornost prodavatelja proizlazi iz načela savjesnosti i poštenja, na prodavatelja koji o poznatim mu skrivenim nedostacima nije obavijestio kupca pri sklapanju ugovora, primjenjuje se odredba o mogućnosti stavljanja reklamacije i protekom rokova predviđenih za skrivene nedostatke.⁴¹

Kao primjer iz sudske prakse koji možemo primijeniti i na svakodnevni život izdvojio bih to da je Vrhovni sud ustvrdio da okolnost da je automobil prodan na sajmu rabljenih automobila po načelu „kupljeno kako je viđeno“ ne otklanja odgovornost prodavatelja za materijalne nedostatke automobila. U takvoj situaciji, prodavatelj odgovora i za skrivene nedostatke stvari koji budu otkriveni kasnije u redovitoj vožnji automobila. Dakle, i u takvom slučaju prodavatelj odgovora za materijalne nedostatke automobila jer je iste kupcu prešutio, iako je za njih znao.⁴²

⁴⁰ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 412.-313.

⁴¹ VSRH Rev 2089/1995-2 od 6. listopada 1999.

⁴² VSRH, Rev 2335/1990 od 13. veljače 1991.

3.8. Ograničenje i isključenje odgovornosti za nedostatke

Stranke mogu sporazumno u ugovoru isključiti ili ograničiti odgovornost za materijalne nedostatke stvari. Odgovornost se može isključiti potpuno ili djelomično, na način da ugovor ili predugovor imaju klauzulu o isključenju odgovornosti te u tom slučaju prodavatelj neće odgovarati za određene, odnosno sve materijalne nedostatke stvari. Međutim, takva ugovorna odredba bit će ništetna ako je nedostatak stvari bio poznat prodavatelju, a o tome nije obavijestio kupca, ako mu je takvu odredbu nametnuo svojim monopolističkim položajem ili ako se radi o potrošačkom ugovoru.⁴³ Tako na primjer odredba ugovora o prodaji automobila da kupac preuzima vozilo u viđenom stanju ne znači nužno da je isključena odgovornost prodavatelja za materijalne nedostatke stvari.⁴⁴

Potrošački ugovor je ugovor u kojem fizička osoba izvan svoje gospodarske djelatnosti kao kupac sklapa ugovor s osobom koja kao prodavatelj nastupa u okviru svoje gospodarske djelatnosti.⁴⁵ Sud EU je pak u presudi *Gruber v Bay Waiz* 2005. godine ocijenio kako se ne može smatrati da osoba nastupa u svojstvu potrošača ako je ona svojim ponašanjem kod svojeg sukontrahenta stvorila uvjerenje da nastupa u profesionalnom svojstvu.⁴⁶ Odredbe ugovora kojima se ograničava ili isključuje odgovornost za nedostatke stvari kod potrošačkog ugovora prije nego potrošač obavijesti prodavatelja o materijalnom nedostatku stvari nisu obvezujuće za potrošača.

Kao što je već prije navedeno, klauzula o isključenju odgovornosti *in favorem* kupca je ništetna ako je materijalni nedostatak bio poznat prodavatelju, a on nije obavijestio o tome kupca, a kad je prodavatelj nametnuo tu odredbu koristeći se svojim monopolističkim položajem i ako se radi o potrošačkom ugovoru. Bitno je istaknuti da pravo na isticanje ništetnosti ugovorne odredbe u navedenim slučajevima ne zastarijeva.⁴⁷

⁴³ Čl. 408. st. 2. ZOO-a

⁴⁴ VSRH, Rev 16/88, od 24. kolovoza 1988.

⁴⁵ Klarić, P.; Vedriš, M., *Građansko pravo*, Narodne novine, Zagreb, 2014., str 417.

⁴⁶ Presuda od 20. siječnja 2005., Gruber, C-464/01, ECLI:EU:C:2005:32

⁴⁷ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 415.

4. PRAVA KOJA KUPAC IMA KOD MATERIJALNIH NEDOSTATAKA

Implementacijom Direktive 2019/771 dolazi do određenih promjene gleda prava kupca u slučaju nedostatka stvari. Kupac koji je pravodobno i uredno obavijestio prodavatelja o nedostatku stvari ima pravo zahtijevati od prodavatelja uklanjanje nedostatka, predaju druge stvari bez nedostatka, razmjerno sniženje cijene ili izjaviti da raskida ugovor. Također, kupac u tim slučajevima ima i pravo na popravljavanje štete prema općim pravilima o odgovornosti za štetu.⁴⁸

Prilikom ostvarivanja prava na uklanjanje nedostataka kupac ima pravo izbora između popravka i zamjene stvari. Kupčev odabir između popravka i zamjene stvari ograničen je u slučaju da je popravak ili zamjena bila činjenično ili pravno nemoguća ili ako bi njome prodavatelju nastali nerazmjerni troškovi u odnosu na drugu opciju. Troškove otklanjanja nedostataka i predaje druge stvari bez nedostataka snosi prodavatelj. Prodavatelj ima pravo odbiti uklanjanje nedostataka ako su popravak i zamjena nemogući ili bi mu time bili prouzročeni nerazmjerni troškovi. Direktivom 2019/771 propisana je hijerarhija prava kupca tako da kupac u prvom redu ima pravo na popravak ili zamjenu stvari, a tek podredno na sniženje cijene ili raskid ugovora. Predloženim člankom 5. stavka 410. uređuje se situacija kada kupac ima pravo na sniženje cijene ili raskid ugovora. Ta prava ima samo ako prodavatelj nije uklonio nedostatak, ili je to odbio učiniti, ako nedostatak postoji unatoč pokušaju prodavatelja da ga ukloni, odnosno ako je prodavatelj izjavio da neće ukloniti nedostatak ili iz okolnosti proizlazi da neće ukloniti nedostatak ili ga neće ukloniti u razumnom roku ili bez znatnih neugodnosti za kupca te ako je nedostatak tako ozbiljan da opravdava trenutno sniženje cijena ili raskid ugovora. Nadalje, kupac ima pravo uskratiti plaćanje bilo kojeg nepodmirenog dijela cijene sve dok prodavatelj ne ispuni obveze po osnovi odgovornosti za materijalne nedostatke. Ako je nedostatak neznatan, kupac nema pravo na raskid ugovora, ali ima druga prava uključujući i pravo na popravljavanje štete. S druge strane, on ima pravo na naknadu indirektna štete na drugim svojim stvarima, ali po općim pravilima odgovornosti za štetu.⁴⁹ Teret dokaza da je nedostatak neznatan leži na prodavatelju. Troškove otklanjanja nedostataka i predaje drugih stvari bez nedostataka snosi prodavatelj, a takvi troškovi uključuju troškove prijevoza, rada, materijala i slično.⁵⁰

⁴⁸ Čl. 410., st. 1. i st.2. ZOO-a

⁴⁹ VTSRH, Pž 1669/89 od 11. srpnja 1989.

⁵⁰ Čl. 410, st .8. i st. 9. ZOO-a

Usvajanjem Direktive 2019/771 usvojene su i odredbe kojima se uređuju popravak odnosno zamjena stvari. Popravak ili zamjena stvari provode se besplatno, u razumnom roku od trenutka kada je kupac obavijestio prodavatelja o nedostatku stvari. Također je propisano da je prilikom popravka ili zamjene stvari kupac u obvezi staviti stvar na raspolaganje prodavatelju, a prodavatelj mora preuzeti stvar. Prodavatelj je dužan snositi troškove preuzimanja stvari. U slučaju zamjene stvari, potrošač nije dužan platiti za uobičajenu upotrebu zamijenjene stvari za razdoblje prije njezine zamjene.⁵¹

Kupac ima pravo zahtijevati uredno ispunjenje u obliku zahtjeva za uklanjanjem nedostataka ili zahtjeva za predajom druge stvari bez nedostatka. U pravilu, prodavatelj za takvo ispunjenje raspolaže razumnim rokom. U slučaju da prodavatelj u razumnom roku ne ukloni nedostatak odnosno ne preda drugu stvar bez nedostatka, kupac zadržava pravo zahtijevati raskid ugovora ili sniženje cijene.

Pravo na raskid ugovora kupac može konzumirati samo ako je prethodno ostavio prodavatelju naknadni primjereni rok za uredno ispunjenje obveze. Iz tog razloga, o ovom pravu možemo govoriti kao o sekundarnom pravu. Pod naknadnim primjernim rokom za ispunjenje obveze treba smatrati i razuman rok. U slučaju da je kupac zahtijevao ispunjenje, a da pri tom nije izrijekom ostavio rok, ne bi se moglo govoriti o roku koji je kupac dao prodavatelju, nego samo o primjerenom ili razumnom roku. Dakle, protek naknadnog, primjerenog roka, tj. razumnog roka u pravilu je pretpostavka raskida ugovora zbog materijalnih nedostataka. Treba istaknuti i da postoje određene situacije gdje kupac može raskinuti ugovor i bez ostavljanja naknadnog primjerenog roka za ispunjenje. To su slučajevi kad je prodavatelj, nakon obavijesti o nedostacima, priopćio kupcu da neće ispuniti ugovor ili kad iz okolnosti konkretnog slučaja proizlazi da prodavatelj neće moći ispuniti ugovor ni u naknadnom roku. Također, to su i slučajevi kad kupac ne može zbog zakašnjenja prodavatelja ostvariti svrhu radi koje je sklopio ugovor te slučajevi kad bi na način uklanjanja nedostataka odnosno predaje druge stvari bez nedostatka imao za posljedicu znatne neugodnosti za kupca.⁵²

Uz već prije navedene slučajeve, treba svakako napomenuti da postoje određeni slučajevi i kad se ugovor raskida *ex lege*, očitovanjem kupca bez naknadnog roka za ispunjenje i to po isteku naknadnog roka za ispunjenje te bez naknadnog roka za ispunjenje. U slučaju isteka naknadnog roka za ispunjenje, kupac može održati ugovor na snazi ako bez odgađanja to izjavi

⁵¹ Čl. 410.a. ZOO-a

⁵² Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 421.-423.

prodavatelju. S druge strane, prodavatelj neće imati pravo na naknadni rok za ispunjenje kad je rok za ispunjenje bitan sastojak prema volji strana ili naravi posla iz razloga što se protekom roka ugovor raskida po samom zakonu. I u tom slučaju kupac može održati ugovor na snazi ako zahtjeva ispunjenje u razumnom roku.⁵³

Zakonom o obveznim odnosima uređuje se i pravo kupca na raskid ugovora u slučaju postojanja djelomičnih nedostataka. Pod djelomičnim nedostacima podrazumijevaju se situacije kada samo dio predane stvari ima nedostatke, kad je predan samo dio tih stvari ili kad je predana manja količina stvari od ugovorene. Da bi se kupac mogao koristiti pravom na raskid ugovora zbog djelomičnih nedostataka, treba pravodobno obavijestiti prodavatelja o nedostatku. Za razliku od općeg pravila prema kojem vjerovnik nije dužan primiti djelomično ispunjenje, u ovim slučajevima kupac može raskinuti ugovor samo u pogledu dijela koji ima nedostatak ili samo u pogledu dijela ili količine koji nedostaju. Također, u iznimnim slučajevima, kupac može raskinuti cijeli ugovor ako ugovorena količina ili predana stvar čine cjelinu ili ako postoji opravdan interes na strani kupca da primi ugovorenu stvar ili količinu u cjelini.⁵⁴

Trgovačkim ugovorom o kupoprodaji, kad je prodavatelj stvari određenih po rodu dao kupcu veću količinu nego što je ugovoreno, a kupac u razumnom roku ne izjavi da višak odbija, smatra se da je primio i taj višak i dužan ga je platiti po istoj cijeni.⁵⁵ Ako kupac ne želi da se smatra da je primio taj višak, mora u razumnom roku izjaviti da višak odbija primiti. Ako kupac ne izjavi u razumnom roku da višak odbija, smatra se da je primio i taj višak i mora ga platiti po istoj cijeni. Pretpostavka primanja viška u trgovačkim ugovorima posljedica je obveze trgovca da postupa s povećanom pažnjom u prometu. U slučaju da kupac odbije primiti višak, prodavatelj mu je dužan nadoknaditi štetu koju je zbog predaje veće količine stvari pretrpio. Onaj kupac koji je postavio zahtjev za naknadu štete mora dokazati i uzročnu vezu između predaje viška i štete koju je pretrpio.⁵⁶

Kad je jednim ugovorom i za jednu cijenu prodano više stvari ili jedna skupina stvari, a samo neke od njih imaju nedostatke, kupac može raskinuti ugovor samo u pogledu tih stvari, ne i ostalih.⁵⁷ Dakle, ovdje govorimo o djelomičnom raskidu ugovora. Međutim, iznimno od navedenog pravila, kupac može raskinuti cijeli ugovor ako stvari čine jednu cjelinu tako da bi

⁵³ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 424.-425.

⁵⁴ *Ibidem*, str. 425.-426.

⁵⁵ Čl. 415. st. 1. ZOO-a

⁵⁶ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 428.

⁵⁷ Čl. 416., st. 1. ZOO-a

njihovo razdvajanje bilo štetno. U slučaju da kupac raskine ugovor samo u odnosu na stvar s nedostatkom, prodavatelj može raskinuti ugovor i u pogledu ostalih stvari.⁵⁸ S druge strane, kada potrošač raskine ugovor samo u pogledu stvari s nedostatkom prodavatelj neće imati pravo raskinuti ugovor i glede ostalih stvari.

U pravilu je pravo na raskid ugovora sekundarno pravo koje kupac ima. To pravo kupac može ostvarivati ako je prethodno ostavio prodavatelju primjereni naknadni rok za ispunjenje obveze. Za raskid ugovora potrebna je i mogućnost vraćanja stvari u stanje u kojem ju je kupac primio. Kupac nema pravo na raskid ugovora u slučaju kad mu je nemoguće vratiti stvar (npr. stvar je izgubljena) te kad ju ne može vratiti u onom stanju u kojem ju je primio. Tako je u sudskoj praksi zabilježen slučaj gdje je prvostupanjski sud ustvrdio da s obzirom na predmet kupoprodaje koji je zapravo automobil te na utvrđenu nespornu činjenicu da ga je tužitelj neprekidno šest godina u kontinuitetu koristio, s pravom zaključio da tužitelj nije u mogućnosti navedenu stvar vratiti u stanju u kojem ju je stvar nabavio. Iz činjeničnog stanja stoga proizlazi da je tužiteljev zahtjev za raskid ugovora i naknadu štete neosnovan. Navedeno je prihvatio i drugostupanjski sud.⁵⁹ ZOO propisuje određene iznimke kad kupac ipak može raskinuti ugovor i to ako je stvar potpuno ili djelomično propala ili oštećena. Tako kupac može raskinuti ugovor zbog nedostatka koji opravdava raskid ugovora ili zbog nekog događaja koji ne potječe od njega niti od osobe za koju on odgovara ili pri ispunjenju obveze kupca da pregleda stvar ili ako je kupac prije nego što je otkriven nedostatak potrošio ili izmijenio jedan dio stvari u tijeku njezine redovite uporabe te ako su oštećenje ili izmjena bez značaja.⁶⁰

Iznimno je bitno napomenuti da kupac koji je izgubio pravo raskinuti ugovor zbog nemogućnosti vratiti stvar ili ju vratiti u stanju u kojem ju je primio, zadržava ostala prava koja mu zakon daje zbog postojanja nekog nedostatka.⁶¹

Na učinke raskida ugovora zbog nedostatka stvari u pravilu se primjenjuje odredbe ZOO-a koje se odnose na opća pravila o učincima raskida ugovora zbog neispunjenja. Raskid ugovora o kupoprodaji dovodi do oslobođenja ugovornih strana od obveza. Međutim, to se ne odnosi na obvezu naknade štete. Raskid ugovora zbog nedostatka stvari ima isti učinak kao i raskid dvostranoobveznih ugovora zbog neispunjenja. Temeljni učinak raskida ugovora zbog neispunjenja je prestanak ugovornih obveza. Suugovaratelji su dužni jedan drugome vratiti ono

⁵⁸ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 429.

⁵⁹ VSRH, Rev 1632/2009-2 od 16. ožujka 2010.

⁶⁰ Čl. 417. ZOO-a

⁶¹ Čl. 418. ZOO-a

što su primili sklapanjem raskinutog ugovora.⁶² Uz sve navedeno, kupac duguje prodavatelju i naknadu za korist koju je imao od stvari koju mora vratiti. Tu naknadu za korist kupac mora vratiti i kad mu je nemoguće vratiti mu je cijelu ili jedan njezin dio, a ugovor je ipak raskinut. Važno je napomenuti da teret dokaza postojanja kupčeve koristi leži na prodavatelju.⁶³ Usvajanjem Direktive 2019/771 eksplicitno je navedeno i da u slučaju raskida ugovora o kupoprodaji od strane kupca, kupac vraća stvar prodavatelju na trošak prodavatelja. Također, novina je i da prodavatelj kupcu nadoknađuje cijenu plaćenu za stvar nakon što primi tu stvar ili od kupca primi dokaz da je stvar poslao natrag.⁶⁴

Jedno od prava kupca koji je pravodobno i uredno obavijestio prodavatelja o nedostatku stvari je i zahtijevanje sniženje cijene. Snižavanje cijene pripada skupini primarnih prava kupaca. Za razliku od razmjernog sniženja cijene, ovdje zakonodavac ne postavlja uvjete. Iz toga proizlazi da su pravo na uredno ispunjenje i pravo na razmjerno sniženje cijene prava koja kupac može konzumirati alternativno, po svom izboru, dok pravo na raskid ugovore može koristiti samo ako ne uspije sa zahtjevom za uredno ispunjenje. Pravo na sniženje cijene kupac zadržava i nakon što je prije zahtijevao uredno ispunjenje. Uz zahtjev za sniženje cijene, kupac može kumulativno postaviti i zahtjev za naknadu štete. Kada kupac koristi pravo na sniženje cijene u pravilu se misli na razmjerno sniženje cijene. Cijena se snižava prema odnosu između vrijednosti stvari bez nedostatka i one s nedostatkom u vrijeme sklapanja ugovora.⁶⁵ U situacijama kada kupac ima pravo zahtijevati sniženje cijene i povrat dijela isplaćene prodajne cijene, on uz ta prava ima i pravo na naknadu štete. Ako je tužbeni zahtjev temeljen na odredbama ZOO-a o sniženju cijene, sud nije ovlašten odlučivati o tom zahtjevu kao o zahtjevu za naknadu štete jer bi u tom slučaju odlučivao izvan granica postavljenog tužbenog zahtjeva.⁶⁶

U slučaju postupnog otkrivanja nedostataka, kupac koji je već postigao sniženje cijene zbog postojanja nekog nedostatka može alternativno raskinuti ugovor ili zahtijevati daljnje sniženje cijene.⁶⁷

Za ostvarenje svojih prava ZOO utvrđuje objektivni prekluzivni rok u kojem kupac ta svoja prava može ostvariti. Bitna pretpostavka za ostvarenje kupčevih prava je pravodobno i valjano

⁶² Slakoper, Z., *Primjena odredbi zakona o obveznim odnosima u odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke na razne vrste ugovora*, u: Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2004., str. 471.

⁶³ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 433.

⁶⁴ Čl. 419. ZOO-a

⁶⁵ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 434.

⁶⁶ VSRH, Rev 49/2000-2 od 16. siječnja 2002.

⁶⁷ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 436.

obavještanje prodavatelja o postojanju vidljivih i skrivenih nedostataka. Početak tjeka roka računa se od dana odašiljanja obavijesti prodavatelju. Ako kupac propusti rok za obavještanje prodavatelja on gubi prava iz članka 410. ZOO-a. Prava kupca onog kupca koji je pravodobno obavijestio prodavatelja o nedostacima gase se protekom dvije godine od obavijesti. Iznimno, u dva slučaja prava kupca ostat će u cijelosti ili djelomično očuvana i nakon proteka roka za ostvarenje prava. To su slučajevi gdje je zbog prijevarnog postupanja prodavatelja kupac propustio ostvariti svoja prava ili gdje kupac još nije isplatio cijenu u prigovoru protiv prodavateljeva zahtjeva da mu se isplati cijena. U prvom slučaju kupac može ostvarivati sva svoja prava iz članka 410. ZOO-a, dok u dugom može djelomično ostvarivati svoja prava – zahtijevati da se cijena snizi ili da mu se naknadi šteta.⁶⁸

⁶⁸ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 436.-437.

5. ODNOS INSTITUTA ODGOVORNOSTI ZA MATERIJALNE NEDOSTATKE I JAMSTVA

Jamstvo za ispravnost prodane stvari možemo definirati kao jamstvo kojim proizvođač, odnosno prodavatelj jamči ispravno funkcioniranje ili ispravnost proizvoda u određenom razdoblju od trenutka predaje potrošaču. Institut ispravnosti proizvoda u jamstvenom roku funkcionira na način da se potrošač u slučaju da proizvod nije ispravan može obratiti davatelju jamstva sa zahtjevom da se stvar u određenom roku popravi ili da mu se preda nova ispravna stvar.⁶⁹

Jamstvo za ispravnost proizvoda obvezuje bez obzira na oblik u kojem je dano. To može biti jamstveni list, usmena izjava i slično. Treba istaknuti kako kupac ima pravo zahtijevati da mu jamstvo bude izdano u pisanom obliku ili u nekom drugom mediju. Jamstvo izdaje proizvođač, odnosno prodavatelj ako to ne učini proizvođač. Kada više samostalnih proizvođača samostalnih dijelova sudjeluje u izradi proizvoda, njihova odgovornost prema proizvođaču proizvoda za neispravnost tog proizvoda prestaje kada prestaje i odgovornost proizvođača proizvoda prema potrošaču. Za jamstvo koje je dao proizvođač, prema kupcu odgovaraju solidarno i proizvođač i prodavatelj. Ako je jamstvo dao prodavatelj, onda samo on odgovara. Iz svega navedenog proizlazi da kupac zahtjev za ostvarenje svojih prava po osnovi jamstva može postaviti bilo proizvođaču bilo prodavatelju, a ako je jamstvo dao samo prodavatelj, onda zahtjev može postaviti jedino njemu. Potrošač ima pravo postaviti svoj zahtjev za ostvarenje prava iz jamstva trgovcu uz predočenje jamstvenog lista ili nekog drugog dokaza da je jamstvo ugovoreno.⁷⁰

Jamstveni list je isprava kojom proizvođač jamči da proizvod ima deklarirane karakteristike te određuje pod kojim uvjetima i u kojim rokovima jamstvo vrijedi. Trgovac u pravilu jamstveni list predaje potrošaču prilikom prodaje proizvoda. U interesu je potrošača da prilikom preuzimanja proizvoda provjeri prati li proizvod jamstveni list. U slučaju da jamstvenog lista nema, potrošač je ovlašten od trgovca zahtijevati njegovu predaju. Također, protiv trgovca se

⁶⁹ Marečić D.; *Novosti u odgovornosti trgovca za materijalne nedostatke i jamstva za ispravnost proizvoda*, Računovodstvo, revizija i financije, 7 (2008.), str. 134.-135.

⁷⁰ Marečić D.; *Odgovornost trgovca za materijalne nedostatke i ispravnost proizvoda u jamstvenom roku*, FIP 8 (2008.), str. 119.-120.

moгу primijeniti i određene upravne i prekršajne mjere ako trgovac pri prodaji stvari ne preda kupcu jamstveni list.⁷¹

U jamstvu moraju biti navedena prava koja pripadaju kupcu te mora eksplicitno biti navedeno da jamstvo ne utječe na ostala prava koja kupac ima po drugim pravnim osnovama. U jamstvu trebaju biti navedena prava koja kupcu pripadaju, odredbe o tome da jamstvo ne utječe na ostala prava koja kupac ima, trajanje jamstva, teritorijalno područje važenja jamstva te ostale pojedinosti koja su kupcu potrebna da bi ostvario prava iz jamstva te podatke o jamcu. Ako sadržaj lista ne sadržava propisane podatke, to ne isključuje valjanost jamstva.⁷²

Kupac može, ako stvar nije ispravna, zahtijevati da se stvar popravi u razumnom roku ili, ako to ne bude učinjeno, da mu se umjesto nje preda ispravna stvar. Važno je istaknuti da kupac ne može zahtijevati predaju druge ispravne stvari prije nego što je istekao razuman rok za popravak. Jamac ima pravo predati kupcu drugu ispravnu stvar glede njegova zahtjeva za popravak ako će svrha kupca time biti postignuta.⁷³ Također, kupac ima pravo i na naknadu štete koju je pretrpio zbog toga što je bio lišen uporabe stvari od trenutka traženja popravka ili zamjene do njihova izvršenja.⁷⁴ Kupac ima kumulativno pravo raskinuti ugovor ili zahtijevati sniženje cijene te pravo na popravlanje štete u slučaju da prodavatelj ne izvrši u razumnom roku popravak ili zamjenu stvari.⁷⁵

Zbog sličnosti određenih pravnih instituta, institut jamstva nerijetko se često zamjenjuje s institutom odgovornosti za neispravan proizvod te s institutom odgovornosti za materijalne nedostatke stvari. Riječ je o zasebnim pravnim institutima koji se međusobno ne isključuju. Dakle, kupac može imati više kumulativno postojećih pravnih temelja za ostvarenje svojih zahtjeva u pogledu neispravnosti kupljene stvari.⁷⁶

Između instituta odgovornosti za materijalne nedostatke i jamstva postoje značajne razlike. Odgovornost za materijalne nedostatke je odgovornost opće naravi, dok odgovornost po osnovi jamstva vrijedi samo za one proizvode za koje je dano jamstvo o ispravnosti u određenom roku. Nadalje, za materijalne nedostatke odgovara samo trgovac, dok za neispravnost proizvoda u jamstvenom roku solidarno odgovaraju proizvođač i trgovac, ako je jamstvo za ispravnost

⁷¹ Marečić D.; *Odgovornost trgovca za materijalne nedostatke u potrošačkom ugovoru*, Računovodstvo, revizija i financije, 2 (2008.), str. 245.-246.

⁷² Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 440.

⁷³ Čl. 423. ZOO-a

⁷⁴ Čl. 424., st 2. ZOO-a

⁷⁵ Čl. 426. ZOO-a

⁷⁶ Česić, Z., *op. cit.* u bilj. 13., str. 439.-440.

proizvoda dao proizvođač, odnosno samo prodavatelj ako je jedino on jamčio za ispravnost proizvoda. Kod materijalnog nedostatka prodavatelj odgovara uz pretpostavku da je uzrok nedostatka postojao u trenutku prijelaza rizika na potrošača ili do isteka prekluzivnog roka od 6 mjeseci. S druge strane, kod jamstva trgovac odgovara ako se neispravnost stvari pojavila unutar jamstvenog roka bez obzira kada su nedostaci nastali. Kod materijalnog nedostatka, trgovac je dužan ispuniti prava prema izboru potrošača, a redosljed ispunjavanja prava kod jamstva je propisan i ne može se mijenjati. Također, prava potrošača prema trgovcu po osnovi jamstva gase se nakon godine dana od dana kad je popravak zatražen, a kod materijalnih nedostataka nakon isteka dvije godine od pravodobne obavijesti.⁷⁷

⁷⁷ Marečić, D., *op. cit.* u bilj. 71., str. 119.-120.

6. ZAKLJUČAK

Zakon koji regulira odgovornost prodavatelja za materijalne nedostatke stvari u Hrvatskoj je Zakon o obveznim odnosima koji je usklađen s Direktivom (EU) 2019/771, a prije toga i s Direktivom 1999/44/EZ. Implementacija Direktive 1999/44/EZ donijela je velike pomake u području potrošačkih ugovora o kupoprodaji robe. Ona je u hrvatsko zakonodavstvo unesena na način da se odnosi i na one ugovore koji nisu potrošački. Direktiva 1999/44 zamijenjena je Direktivom (EU) 2019/771 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. godine o određenim aspektima ugovora o kupoprodaji robe. Cilj donošenja nove Direktive bio je uklanjanje ključnih prepreka povezanih s ugovornim pravom koje ometaju prekograničnu trgovinu. Kao što je prije rečeno, Direktiva 1999/44 je bila direktiva minimalnog usklađenja. To znači da je ona dopuštala državama članicama da zadrže ili čak uvedu strože odredbe od onih propisanih direktivom radi zaštite potrošača. Sve to dovelo je da značajnih razlika u nacionalnim propisima. Baš zbog toga nastala je potreba za donošenjem nove direktive koja će ukloniti te razlike. Tako je cilj donošenja Direktive (EU) 2019/771 bio uklanjanje prepreka povezanih s ugovornim pravom koje ometaju prekograničnu trgovinu te smanjenje pravne nesigurnosti kao i osiguravanje višeg stupnja zaštite potrošača. Za razliku od stare, nova direktiva je direktiva maksimalnog usklađenja koja dopušta odstupanje od utvrđenih pravila samo u onim slučajevima koji su u njoj navedeni. Upravo zbog toga, države članice ne mogu zadržavati niti uvesti odredbe koje odstupaju od odredbi koje su utvrđene direktivom.

ZOO taksativno navodi slučajeve u kojima postoji odgovornost prodavatelja za materijalne nedostatke stvari. To su slučajevi kad stvar nema potrebna svojstva za redovitu uporabu ili promet; kad stvar nema potrebna svojstva za posebnu uporabu za koju je kupac nabavlja, a koja je bila ili morala biti poznata prodavatelju; kad stvar nema ona svojstva i odlike koja su izrijeком ili prešutno ugovorene; kad je prodavatelj predao stvar koja nije jednaka uzorku ili modelu, osim ako su uzorak ili model prikazani samo radi obavijesti; kad stvar nema svojstva koja inače postoje kod drugih stvari iste vrste i koja je kupac mogao očekivati prema naravi stvari, posebno uzimajući u obzir javne izjave prodavatelja, proizvođača i njihovih predstavnika o svojstvima stvari; kad je stvar nepravilno montirana ako je usluga montaže bila uključena u ispunjenje ugovora o prodaji te ako je nepravilno montirana, pod uvjetom da je usluga montaže bila uključena u ispunjenje ugovora o prodaji te ako je nepravilna montaža posljedica nedostatka u uputama za montažu. Odgovornost za materijalne nedostatke se ne odnosi na nedostatke u količini stvari, nego samo na kvalitativne nedostatke kao što su svojstvo i kakvoća.

Veliki tehnološki napredak koji se događa posljednjih godina zahtijeva i kvalitetno pravno uređenje. Protekom vremena došlo je do porasta tržišta robe koje ima ugrađeni digitalni sadržaj ili digitalne usluge kao i do činjenice da ih i sami potrošači sve više koriste. U Direktivi 2019/771 nalaze se i pravila koja uređuju kupoprodaju takvih proizvoda, odnosno proizvoda s digitalnim elementima.

Implementacijom Direktive 2019/771 u hrvatsko zakonodavstvo došlo je do značajnih promjena u pogledu odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke stvari. Tako je novom direktivom redefiniran pojam materijalnog nedostatka. Uvedena su i posebna pravila o obvezama prodavatelja u slučaju kupoprodaje stvari s digitalnim elementima u potrošačkim ugovorima. Produljen je rok u kojem je na prodavatelju teret dokaza da stvar u vrijeme prijelaza rizika nije imala nedostatak, sa šest mjeseci na godinu dana, osim u trgovačkim ugovorima. Direktivom 2019/771 propisana je i hijerarhija prava kupca u slučaju materijalnog nedostatka stvari. Također je i propisano pravo prodavatelja da odbije uklanjanje nedostataka ako su i popravak i zamjena nemogući ili bi mu time nastali nerazmjerni troškovi. Novom direktivom propisano je pravo kupca na uskratu plaćanja nepodmirenog dijela cijene dok prodavatelj ne ispuni svoje obveze iz odgovornosti za materijalne nedostatke stvari. Uz sve navedeno, ne treba zaboraviti da su Direktivom 2019/771 promijenjene i pojedine odredbe o jamstvu za ispravnost prodane stvari.

Smatram kako uvođenje novih odredaba za materijalne nedostatke i jamstvo predstavlja značajan iskorak u zaštiti prava kupca. Napredak tehnologije i globalizacije omogućava intenzivniji protok ljudi, roba i usluga na tržištu. Mišljenja sam da svako uređeno društvo mora napredak na ovim poljima uskladiti i sa promjenama u zakonodavstvu kako bi se zaštitili kupci, odnosno krajnji potrošači. Razvoj novih tehnologija i brzi rast tržišta dovodi do stvaranja novih pravnih odnosa koji su do nedavno bili nepoznati. Upravo iz tog razloga smatram da je neminovno uvođenje novih pravnih normi u budućnosti kako bi pravna sigurnost na ovom pravnom polju još dodatno ojačala.

7. POPIS LITERATURE

A) POPIS STRUČNE I PRAVNE KNJIŽEVNOSTI

Crnić, I., *Zakon o obveznim odnosima, Napomene, komentari, sudska praksa i abecedno kazalo pojmova*, Organizator, Zagreb, 2010.,

Česić, Z., *Komentar Zakona o obveznim odnosima, Posebni dio, Knjiga Treća*, Libertin naklada, Rijeka, 2021.,

Čuveljak J., *Novote kod instituta odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke prodane stvari*, Hrvatska pravna revija, stručni članak, 2006.,

Gjenero, V., *Pravni praktikum građanskog prava*, Vizura, Zagreb, 2016.,

Gorenc, V.; Belanić V.; Momčinović, H.; Perkušić, A.; Pešutić, A.; Slakoper, Z.; Vukelić, M.; Vukmir, B.; *Komentar Zakona o obveznim odnosima*, Narodne novine, Zagreb, 2014.,

Gorenc, V.; Vidović, A.; *Komentar zakona o obveznim odnosima*, RRiF, Zagreb, 2005.,

Kačer, H.; Radolović, A.; Slakoper, Z.; *Zakon o obveznim odnosima s komentarom*, Poslovni zbornik, Zagreb, 2006.,

Klarić, P.; Vedriš, M., *Građansko pravo*, Narodne novine, Zagreb, 2014.,

Marečić D.; *Novosti u odgovornosti trgovca za materijalne nedostatke i jamstva za ispravnost proizvoda*, Računovodstvo, revizija i financije, 7 (2008.),

Marečić D.; *Odgovornost trgovca za materijalne nedostatke i ispravnost proizvoda u jamstvenom roku*, FIP 8 (2008.),

Marečić D.; *Odgovornost trgovca za materijalne nedostatke u potrošačkom ugovoru*, Računovodstvo, revizija i financije, 2 (2008.),

Momčinović, Z.; Junačko, Z.; *Ugovori građanskog i trgovačkog prava 3*, Poslovni zbornik, Zagreb, 2002.,

Petrić, S.; *Odgovornost za materijalne nedostatke stvari prema novom Zakonu o obveznim odnosima*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 1991., v. 27, br. 1, 87-128 (2006.),

Slakoper, Z., *Primjena odredbi zakona o obveznim odnosima u odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke na razne vrste ugovora*, u: Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2004.,

Slakoper, Z., Gorenc, V., *Obvezno pravo, Opći dio*, Novi informator, Zagreb, 2009.

B) PRAVNI PROPISI

Direktiva 1999/44/EZ, Službeni list Europske Unije L 171/12 od 7.7.1999.,

Direktiva (EU) 2019/771, Službeni list Europske Unije L 136/28 od 22.5.2019.,

Konvencija UN-a o međunarodnoj prodaji robe iz 1980.,

Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (EU), Zagreb, 2021.,

Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/115, 29/18., 126/21.,

Zakon o parničnom postupku, Službeni list SFRJ br. 4/77., 36/77., 36/80., 6/80., 69/82., 43/82., 58/84., 74/87., 57/89., 20/90., 27/90., 35/91., Narodne novine br. 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 89/14., 70/19.

C) POPIS KORIŠTENE SUDSKE PRAKSE

Gruber v Bay Wa, C-464/01, ECLI:EU:C:2005:32, od 20. siječnja 2005.

VSRH, Rev 16/88, od 24. kolovoza 1988.,

VSRH, Rev 2335/1990 od 13. veljače 1991.,

VSRH, Rev 1322/91 od 29. listopada 1991.,

VSRH Rev 2089/1995-2 od 6. listopada 1999.,

VSRH, Rev 49/2000-2 od 16. siječnja 2002.,

VSRH, Rev 1632/2009-2 od 16. ožujka 2010.,

VSRH, Rev x 931/2013-2 od 25. ožujka 2014.,

VTSRH, Pž 1669/89 od 11. srpnja 1989.,

VTSRH, Pž 1243/89 od 24. travnja 1990.,

VTSRH, PŽ 4158/99-2 od 2. studenog 1999.,

ŽS Osijek, II Rev 102/2000-2 od 3. travnja 2002.

SAŽETAK

Hrvatsko zakonodavstvo građanskopravni institut odgovornosti za materijalne nedostatke prodane stvari poznaje još od Zakona o obveznim odnosima iz 1978. godine. Riječ je o institutu čija se pravna pravila primjenjuju na sve naplatne dvostranoobvezne ugovore, iako je u radu najviše povezan s ugovorom o kupoprodaji. Poznavanjem ove materije mogu se ostvariti mnoge prednosti kako u poslovnom, tako i u potrošačkom svijetu. Cilj rada je na jednom mjestu prikazati i objasniti odredbe na način da one budu lako razumljive i onim ljudima koji nisu pravnici. Također, u ovom radu objašnjen je razvoj samog instituta kroz povijest te utjecaj direktiva i drugih međunarodnih dokumenata na sam razvoj instituta. Upravo je na primjeru Direktive 2019/771 u radu prikazano kako su tehnološki napredak te rast tržišta i pojava proizvoda s digitalnim sadržajem utjecali na modernizaciju samog instituta.

Ključne riječi: materijalni nedostaci, Zakon o obveznim odnosima, kupoprodaja, direktiva

SUMMARY

Croatian legislation has known the civil law institute of liability for material defects of sold goods since the Law on Obligations from 1978. It is an institute whose legal rules apply to all billing bilaterally binding contracts, although in its work it is mostly related to sales contracts. By knowing this matter, many advantages can be realized both in the business and in the consumer world. The aim of the work is to present and explain the provisions in one place in such a way that they are easy to understand even for people who are not lawyers. Also, this paper explains the development of the institute itself through history and the influence of directives and other international documents on the development of the institute itself. Using the example of Directive 2019/771, the paper shows how technological progress and the growth of the market and the emergence of products with digital content have influenced the modernization of the institute itself.

Keywords: material defects, Law on Obligations, purchase contract, directive

